

dosarul nr.2ra-2302/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (M. Murguleț)  
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, S. Gîrbu, G. Dașchevici)

## ÎNCHEIERE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

### Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul  
Judecătorii

Valeriu Doagă  
Tamara Chișca-Doneva  
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și Elena Bocearova, reprezentată de avocatul Valeriu Pelin,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bocearova Elena împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei,

împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-au respins apelurile declarate de Bocearova Elena și Ministerul Justiției, și s-a menținut hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

#### c o n s t a t ă:

La 21 martie 2017, Bocearova Elena a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat ca rezultat al încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în data de 28 decembrie 2012 de către Procuratura Buiucani, a fost pornită cauza penală în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul Penal (dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere), fiind învinuită că l-a deposedat ilegal pe Liutîi Grigorii de proprietatea sa și anume de 1/4 cotă-parte din imobilul situat pe str.XXXXX.

A notat că, dosarul a fost expediat în anul 2013 spre examinare în adresa Judecătoriei sect. Buiucani, mun. Chișinău. Inițial, instanța de fond corect a apreciat circumstanțele de fapt și anume că dreptul de proprietate asupra bunului imobil menționat, îl deținea Bocearova Elena și fiica Socolova Liubovi, care au participat la privatizarea acestuia, fapt confirmat prin hotărârea nr. 8 din 21 februarie 1995 a Comisiei municipale de Privatizare a Fondului de Locuințe Chișinău. După decesul fiicei (anul 1996) lui Liutîi Grigorii i-a fost eliberat certificatul de moștenitor legal pe 1/2 cotă-parte din imobil. Însă, ultimul nu și-a înregistrat la timp dreptul de proprietate în Registrul Bunurilor Imobile, iar ulterior s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva reclamantei privind constatarea faptului acceptării

sucesiunii și declararea dreptului de proprietate asupra imobilului. Reclamanta a depus acțiune reconvențională împotriva lui Liutîi Grigorii, prin care a solicitat recunoașterea ca fiind parțial nula certificatul de moștenitor legal, recunoașterea faptului intrării în posesie și folosință a averii succesoriale și recunoașterea dreptului de proprietate asupra imobilului.

La caz, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău prin hotărârea din 09 octombrie 2006, a recunoscut parțial nula certificatul de moștenitor legal eliberat pe numele lui Liutîi Grigore, a recunoscut faptul acceptării succesiunii de către ultimul asupra 1/4 cote-părți din apartamentul XXXXX și a dreptului de proprietate asupra acestei cote-părți. La fel, a fost recunoscut faptul acceptării succesiunii de către reclamantă asupra 1/4 cote-părți din imobilul menționat și a dreptului de proprietate asupra acestei cote-părți. Hotărârea din 09 octombrie 2006 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a rămas definitivă.

A notat reclamanta că după emiterea hotărârii din 09 octombrie 2006, Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a examinat o nouă cerere de chemare în judecată înaintată de Bocearova Elena împotriva lui Liutîi Grigore, iar prin hotărârea din 11 decembrie 2006, apartamentul litigios a fost transmis integral în proprietatea sa, fiind dispusă încasarea din contul său în beneficiul lui Liutîi Grigore a sumei de 110 000 de lei, ce constituie valoarea a 1/4 cote-părți din costul apartamentului litigios, totodată, fiind dispusă evacuarea lui Liutîi Grigorii din bunul imobil.

Prin decizia din 09 iulie 2009 a Curții Supreme de Justiție a fost casată decizia din 28 ianuarie 2009 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 11 decembrie 2006 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cauza a fost remisă spre rejudecare

Ulterior, Bocearova Elena s-a prezentat la biroul notarial, unde a prezentat hotărârea din 11 decembrie 2006 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cu mențiunea „irevocabilă” și toate actele ce confirmă dreptul de proprietate, extrase de la OCT, a perfectat un contract de înstrăinare a imobilului aflat în litigiu cu condiția întreținerii pe viață pe numele Nadejdei Pușcaș.

Astfel, prin sentința din 22 ianuarie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău reclamanta a fost achitată, pe motiv că fapta ce i-a fost încredințată, nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. Sentința menționată a fost menținută prin decizia din 27 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău, însă, prin decizia din 24 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile procurorului în procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron și al avocatului Gașitoi Violeta în interesele părții vătămate Liutîi Grigore, s-a casat decizia din 27 martie 2015 a Curții de Apel Chișinău, cauza s-a remis spre rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 26 aprilie 2016, a admis apelul procurorului, a casat sentința instanței de fond și a pronunțat hotărâre nouă prin care reclamanta a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (4) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsă de 2 ani 6 luni închisoare, iar în temeiul art. 90 din Codul penal, executarea pedepsei a fost suspendată cu acordarea termenului de probă de 3 ani.

Urmare celor menționate, a indicat reclamanta că durata examinării cauzei în care a fost condamnată este de 4 ani și 3 luni (1550 zile), fapt ce în opinia ei nu este un termen rezonabil, considerent din care suma de 155 000 de lei, este suficientă

pentru acoperirea frustrărilor, lipsurilor, șocurilor emotive și a suferințelor morale suportate în acea perioadă.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor depusă în data de 21 iunie 2017, reclamanta a solicitat recunoașterea încălcării termenului rezonabil de judecare a cauzei, încasarea sumei de 155 000 de lei în calitate de prejudiciu moral cât și a tuturor cheltuielilor de judecată din contul Ministerului Justiției.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea înaintată de reclamanta Bocearova Elena a fost admisă parțial, s-a constatat faptul încălcării dreptului Elenei Bocearova la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr.2013030472, s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Elenei Bocearova, prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil în sumă de 10000 de lei. În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

În consolidarea soluției sale, prima instanță s-a călăuzit de prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 1423 din Codul civil și a reținut că, examinarea cauzei în aproximativ patru ani, nefiind finalizată până în momentul depunerii prezentei acțiuni în instanța de judecată, s-a datorat în mare parte autorităților naționale, or în cadrul examinării cauzei penale intentate în privința reclamantei Bocearova Elena, învinuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, instanțele naționale au admis erori procesuale care au generat în remiterea cauzei spre rejudecare în adresa Curții de Apel Chișinău.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, remiterea cauzelor spre reexaminare este de obicei dispusă ca urmare a erorilor comise de către instanțele judecătorești inferioare iar repetarea unor astfel de procedee în cadrul unui set de proceduri dezvăluie o deficiență serioasă în sistemul judiciar (a se vedea *Wierciszewska v. Poland*, nr. 41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003, și *Pavlyulynets v. Ukraine*, nr. 70767/01, § 51,6 septembrie 2005).

Totodată, prima instanță ținând cont de complexitatea cauzei, precum și de mărimea cuantumului prejudiciului moral solicitat în mărime de 155 000 de lei, a considerat oportun de a-i acorda reclamantei suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, or prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său prin majorare, așa cum s-a solicitat, deoarece acest fapt i-ar conferi reclamantei un folos material necuvenit, fără o justificare causală între tergiversarea cauzei penale și consecințele acesteia, prin urmare, în partea solicitării repararea prejudiciului moral în sumă de 145 000 de lei, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 03 mai 2018 a respins apelurile declarate de Bocearova Elena și Ministerul Justiției, și a menținut hotărârea din 17 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 19 iulie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea depusă de Bocearova Elena să fie respinsă.

Pledând pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul consideră că soluția instanței de apel este pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea naturii juridice

a obiectului litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea corectă și certă a situației de fapt și de drept.

Astfel, a notat că nu sunt careva temeiuri de a se invoca tergiversarea examinării cauzei penale, în condițiile în care efectuarea îndelungată a urmăririi penale s-a datorat complexității cauzei și comportamentului participanților la proces.

Cu referire la prejudiciul moral încasat, recurentul a reținut că despăgubirea acordată de CtEDO în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe psihice sau fizice. Prin natura lor, daunele morale nu se pretează la calcule exacte. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune, și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa. Însă, în speță dată, suma de 10 000 de lei nu poate fi considerată o reparație echitabilă în sensul art. 41 din Convenție și datorită faptului că pretențiile sunt nejustificate.

La 03 septembrie 2018, Elena Bocearova, reprezentată de avocatul Valeriu Pelin a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea încasării prejudiciului moral, cu pronunțarea unei hotărâri noi în partea casată, prin care să se decidă compensarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 155 000 de lei.

În susținerea recursului, recurenta a concretizat că numeroasele procese de judecată în care a fost antrenată, i-au cauzat suferințe fizice și psihice mari, i s-a înrăutățit considerabil starea de sănătate, iar prejudiciul moral solicitat urmează să-i compenseze emoțiile negative trăite precum și să-i compenseze medicamentele de care are nevoie, ținând cont de faptul că are 86 de ani.

La fel, a reiterat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

Instanța de recurs constată că, decizia din data de 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces în data de 12 iunie 2018, însă deoarece la materialele cauzei nu există dovada recepționării acesteia, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma art. 434 din Codul de procedură civilă, consideră recursurile depuse în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b<sup>1</sup>) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Argumentele recurenților precum că, instanțele de judecată eronat au aplicat normele de drept material se resping, deoarece circumstanțele cauzei au fost determinate de prima instanță și de instanța de apel și apreciate corect de instanța de apel cu argumentări adecvate bazate pe normele de drept ce reglementează raportul juridic în litigiu.

Astfel, instanța de recurs notează că, recurenții nu au invocat nici un argument plauzibil în vederea ilegalității deciziei instanței de apel.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol completul reține că, recursul declarat nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Completul de admisibilitate relevă că, cererile de recurs au fost depuse după ce recurenții au avut posibilitatea de a fi auziți de prima instanță și de instanța de apel, fiecare dintre care au avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că, recurenților li-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auziți combinat cu dreptul la un

recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și a interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ministerul Justiției și Elena Bocearova, reprezentată de avocatul Valeriu Pelin, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bocearova Elena împotriva Ministerului Justiției cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, împotriva deciziei din 03 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,  
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan